

บุคลากรศูนย์สุขภาพชุมชนเป็นบริการปฐมภูมิที่ดูแลสุขภาพประชาชน ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน ซึ่งจะเป็นบริการสุขภาพแบบองค์รวม เพื่อมุ่งหวังให้เกิดภาวะสุขภาพดีของประชาชนที่มารับบริการ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การปฏิบัติกิจกรรมของบุคลากรและปัญหาอุปสรรคในการให้บริการในศูนย์สุขภาพชุมชน 3 แห่งของโรงพยาบาลพิจิตร ประชากรเป็นบุคลากรด้านสุขภาพซึ่งประกอบด้วยแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สถานีนามัย ทันตแพทย์ และ เภสัชกรที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนทั้ง 3 แห่งจำนวน 50 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมของบุคลากรและปัญหาอุปสรรคในการให้บริการในศูนย์สุขภาพชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

1. แพทย์มีการปฏิบัติกิจกรรมด้านการรักษาพยาบาล และด้านการบริการด้านยา อยู่ในระดับปานกลาง แต่การปฏิบัติกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการฟื้นฟูสภาพ ด้านการป้องกันและควบคุมโรค และด้านการสนับสนุนการพึ่งตนเองด้านสุขภาพของชุมชนอยู่ในระดับน้อย

2. พยาบาล มีการปฏิบัติกิจกรรมในด้านการรักษาพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง แต่การปฏิบัติกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการฟื้นฟูสภาพ ด้านการป้องกันและควบคุมโรค ด้านการสนับสนุนการพึ่งตนเองด้านสุขภาพของชุมชน และด้านการบริการด้านยาอยู่ในระดับน้อย

3. เจ้าหน้าที่สถานีนามัย มีการปฏิบัติกิจกรรมในด้านการรักษาพยาบาล ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการฟื้นฟูสภาพ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการป้องกันและควบคุมโรค ด้านการสนับสนุนพึ่งตนเองด้านสุขภาพของชุมชน และด้านการบริการด้านยาอยู่ในระดับปานกลาง

4. ทันตแพทย์ มีการปฏิบัติกิจกรรมด้านการรักษาพยาบาล อยู่ในระดับมาก แต่ด้านการส่งเสริมสุขภาพ และด้านป้องกันและควบคุมโรค มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนกิจกรรมด้านการสนับสนุนพึ่งตนเองด้านสุขภาพของชุมชน และด้านการบริการด้านยา ทันตแพทย์ไม่มีบทบาทด้านนี้

5. เภสัชกร มีการปฏิบัติกิจกรรมด้านการบริการด้านยาอยู่ในระดับมาก ด้านการป้องกันและควบคุมโรค มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แต่การปฏิบัติกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพ และด้านการสนับสนุนการพึ่งตนเองด้านสุขภาพของชุมชนอยู่ในระดับน้อยส่วนกิจกรรมด้านการรักษาพยาบาล เภสัชกรไม่มีบทบาทในด้านนี้

สำหรับปัญหาอุปสรรคในการให้บริการในศูนย์สุขภาพชุมชนนั้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านบริหารจัดการ นอกจากนั้นเป็นปัญหาด้านบุคคล ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และด้านงบประมาณ

ผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรจะต้องจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ ยา และเวชภัณฑ์ให้เพียงพอต่อการให้บริการในศูนย์สุขภาพชุมชน ตลอดจนกำหนดนโยบาย บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้ชัดเจน จัดระบบบริหารงานให้เอื้อต่อการให้บริการ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากร มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมในการให้บริการในชุมชน

Primary care unit is the primary health service for the individual, family and community. It provides a holistic care aimed at improving health of the client. The purposes of this study were: to explore activities provided by health personnel in 3 Primary Care Units (PCU) of Phichit hospital; and to study problems relating to the services provided. The population were 50 health personnel including physicians, dentists, pharmacists, nurses and health center personnel. Data were collected using a set of questionnaire developed by the investigator, based on the standard of primary care unit consisted of; a demographic data form and the Activity Provided by Health Personal Scales (APHPS). The content validity was assessed by the panel of experts. The objectivity of the questionnaire was also obtained. Data were analyzed using percentage, mean and standard deviation.

The results of this study indicated that:

1. The physician performed activities regarding treatment and care; and drug service activities at a moderate level. They performed 4 activities including health promotion; rehabilitation; prevention and disease control, and activities regarding supporting self-reliance of the community at low levels.
2. The nurses performed activities regarding treatment and care at moderate level. They performed 5 activities including drug service; health promotion; rehabilitation; prevention and disease control and activities regarding supporting self-reliance of the community at low levels.
3. The health center personnel performed 6 activities including drug service; treatment and care ; health promotion; rehabilitation; prevention and disease control, and activities regarding supporting self-reliance of the community at moderate levels.
4. The dentists performed activities regarding treatment and care at a high level. They performed health promotion activities and prevention and disease control activities at low levels.
5. The pharmacists performed drug service activities at a high level. They performed prevention and disease control activities at a moderate level. However the phamacists performed health promotion activities and activities regarding supporting self-reliance of the community at low levels.

As for the problems relating to the PCU services, the majority of them were administrative problems. Problems concerning health personnel, equipments and supplies and budget were also cited.

It was recommended that the administrator should provide adequate equipments, supplies, and medicine. The policies, roles and responsibilities of health personnel should be clearly defined. Administrative system should be organized in order to facilitate PCU. Team work should be promoted and personnel development is needed to enable them to work in the community.